

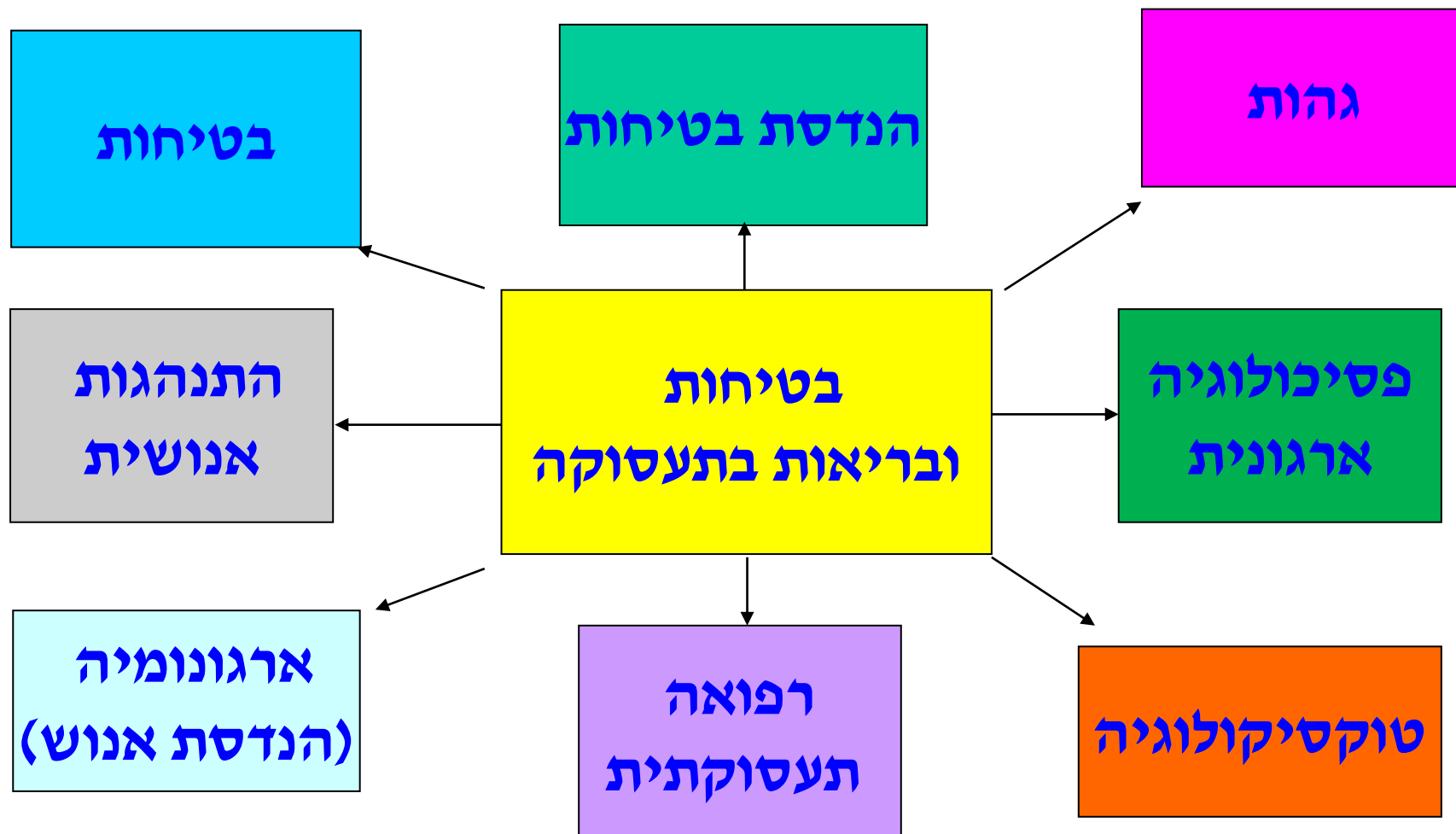
ארגון מערך הבטיחות ונהולו

נקודות עיקריות

- תחומי עיסוק בתחום הבטיחות והגהות
- זרועות במערך הבטיחות בארץ
- בעלי תפקידים בתחום הבטיחות
 - בתעשייה
- בעלי תפקידים בתחום הבטיחות בבניה
 - בעלי תפקידים בתחום הבטיחות
 - בחקלאות
- ניהול בטיחות

בטיחות ובריאות בתעסוקה

מערך הבטיחות המוסדי

במדינת ישראל מתקיימות שתי
זרועות למערך הבטיחות:

- **אכיפה ופיקוח** - משרד העבודה, מנהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית
- **זרוע ההסברה, החינוך והמידע** - המוסד לבטיחות ולגיהות.

מערך הבטיחות המוסדי - המשך

- מרפאות לרפואה תעסוקתית
- המוסד לביטוח לאומי
- משרד הבריאות
- המשרד להגנת הסביבה
- מכון התקנים
- הסתדרות
- התאחדות התעשיינים
- ארגון ממונה הבטיחות

בעלי התפקידים בבטיחות וגיהות בתעסוקה

• איש המקצוע בבטיחות – ממונה הבטיחות

• מהנדס בטיחות (safety engineer)

• מנהל הבטיחות

• בודק מעבדה מוסמך - (industrial hygienist)

• חבר ועדת בטיחות

• נאמן בטיחות

בעלי התפקידים בבניה ובניה הנדסית

- מזמין העבודה

- מבצע הבניה

- קבלן ראשי וקבלן משנה

- מנהל עבודה

- מנהל עבודה

- בונה פיגומים מקצועי

- מתכנן

- עוזר בטיחות

אחריות הגורמים הרלוונטיים:

- המזמין – המזמין הוא היזם שהוא בעל הנכס (מבצע התקשרות עם הקבלנים).

- עובדי כוח אדם.

- קבלן חצר

- קבלן אורח

- קבלן ייחודי

- בניה ובניה הנדסית:

– קבלן ראשי וקבלן משנה

– מבצע הבניה

הגדרות אחריות בעבודות בניה ובניה

הנדסית

המזמין – המזמין הוא היזם שהוא בעל הנכס
(מבצע התקשרות עם הקבלנים)

"קבלן ראשי" – מי שמתקשר בהסכם חוזי עם מזמין
לבצע עבודת בניה או בניה הנדסית.

"קבלן משנה" – מי שהתקשר בהסכם חוזי עם קבלן
ראשי לבצע עבודות בניה או בניה הנדסית.

"מבצע בניה" – קבלן ראשי או מזמין, המבצע את
העבודה כולה או חלקה באמצעות עובדים שלו או
באמצעות קבלנים העובדים עבורו.

- **מבצע הבניה – על פי חוק (תקנות הבטיחות לעבודות בניה) ייחשב קבלן ראשי שהמזמין הטיל עליו את ביצוע הבנייה (עובדים שלו או קבלני משנה).**

הערה: במידה ויש יותר מקבלן ראשי אחד, ייחשב המזמין כמבצע הבנייה.

אחריות מנהל עבודה

5. (א) מנהל העבודה חייב למלא אחר הוראות תקנות אלה ולנקוט צעדים מתאימים כדי להבטיח שכל עובד ימלא אחר התקנות הנוגעות לעבודתו, אלא אם כן החובה מוטלת במפורש על מבצע הבניה.

(ב) לענין סעיף 223 לפקודה יראו חובה כמוטלת במפורש על מנהל העבודה אם לא נקבע בתקנות אלה שהיא מוטלת על מבצע הבניה או על כל אדם אחר.

(ג) לא מינה מבצע הבניה מנהל עבודה או הפסיק מנהל העבודה לשמש בתפקידו ולא מונה מנהל עבודה אחר לפי תקנה 2 או נפסל מנהל העבודה ולא מונה אחר במקומו לפי תקנה 4, רואים את כל החובות המוטלות על מנהל העבודה כמוטלות על מבצע הבניה; אין במילוי החובות כאמור על ידי מבצע הבניה כדי לשחררו מאחריות על אי מילוי אחרי הוראות תקנות 2 ו-4.

בדיקת פיגום

20. (א) מנהל העבודה יבדוק כל פיגום לקביעת יציבותו והתאמתו למטרה שלה הוא נועד.

(ב) הבדיקה לפי תקנת משנה (א) תיערך עם התקנתו של הפיגום ולפני שהחלו להשתמש בו, ואם הפיגום נבנה לפי תקנות אלה בידי בונה פיגומים מקצועי – יחד עם בונה הפיגומים המקצועי שבנה את הפיגום; כמו כן יערוך מנהל עבודה בדיקה כאמור בתקנת משנה (א) –

(1) אחת לשבעה ימים לפחות;

(2) אחרי כל הפסקת עבודה של שלושה ימים או יותר;

(3) אחרי כל הפסקת עבודה של יום אחד או יותר בשל גשם או רוח.

84. (א) **מנהל העבוד**ה יבדוק את הטפסות על כל חלקיהן לפני היציקה, כדי להיווכח שהן יציבות, מתאימות למטרתן ושקוימו לגביהן דרישות תקנות אלה, דרישות התקן ודרישות שנקבעו לפי התכנון, אם נדרש, לפי תקנה 85.

(ב) הבדיקה כאמור בתקנת משנה (א) תירשם בפנקס הכללי.

אמצעי זהירות מיוחדים

114. (א) לפני תחילת ביצוע עבודות חפירה או חיצוב יבדוק מבצע בניה את קיומם האפשרי של קווי חשמל, מים, ביוב, טלפון, גז וכיוצא באלה, ולא יתחיל בחפירה או בחיצוב כאמור אלא לאחר שנקט אמצעי זהירות מיוחדים למניעת פגיעה בעובדים או במיתקנים.

(ב) **מנהל העבוד**ה ינקוט אמצעי זהירות מיוחדים למניעת פגיעה באדם הנמצא בחפירה או בבור מזרם חשמלי, אדים מזיקים, גזים או התפרצות מים.

34. (א) מבצע בנייה לא יקים ולא ישתמש בפיגום זקפים אלא אם כן הוא עומד בכל דרישות תקנה זו:

(1) הפיגום עומד בדרישות תקן פיגומים ישראלי;

(2) כל רכיב מרכיבי הפיגום סומן על ידי יצרן הפיגומים בסימון של קבע הכולל את הפרטים האלה: שם היצרן, דגם הפיגום, מועד הייצור;

(3) בידי מבצע הבנייה תעודת בדיקה של מעבדה מאושרת כמשמעותה לפי סעיף 12(א) לחוק התקנים, התשי"ג-1953, המעידה כי דגם הפיגום עומד בדרישות תקן הפיגומים הישראלי; תעודה כאמור תידרש בין אם הפיגום יוצר בארץ ובין אם יובא מחוץ לישראל;

פיגום זיזי מיוחד

68. מבצע בניה אחראי לכך –

(1) שפיגום זיזי מיוחד יותקן ויעוגן על פי תכנון;

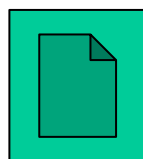
(2) שמסמכי התכנון של פיגום כאמור יימצאו באתר בצמוד לפנקס הכללי.

72. מבצע בניה יספק לאתר סולמות ללא פגם, מחומר מתאים למטרה שלה הוא נועד או שלה הוא משמש, בכמות הדרושה.

חוזק טפסה מתועשת

95. מבצע בניה אחראי לכך שטפסה מתועשת תהיה בחוזק ובקשיחות נאותים ובאופן שתובטח שלמותה בעת הרמתה, טלטולה, הרכבתה באתר או פירוקה.

התקני תליה לטפסות

96. (א) מבצע בניה אחראי לכך שהתקני התליה המשמשים להרמתה, טלטולה, הרכבתה או פירוקה של טפסה מתועשת יהיו כאלה שמיקומם, חוזקם וצורתם ימנעו נפילת המשא או כשל שלהם.

פרק י': הריסות

השגחת מנהל עבודה

127. מבצע בניה אחראי שעבודת הריסה תבוצע בהנהלתו הישירה של מנהל עבודה בעל ניסיון של שנה אחת לפחות בהריסת מבנים.

- **מבצע הבניה** – על פי תקנות הבטיחות לעבודות בניה יחשב קבלן ראשי שהמזמין הטיל עליו את ביצוע הבנייה (עובדים שלו או קבלני משנה) או המזמין בהעדר מינוי קבלן ראשי אחד לכל הקבלנים הראשיים.

הערה: במידה ויש יותר מקבלן ראשי אחד, ייחשב המזמין כמבצע הבנייה.

- **מתכננים** – חשוב שהמזמין ומבצע הבניה יתקשרו עם מתכננים ברמה מקצועית מספקת.

- **ספקי ויצרני ציוד וחומרים** – על מבצע הבניה לקחת בחשבון את המוניטין והרמה של היצרנים.
- **מנהל עבודה** – נדרש מנהל עבודה אחד ראשי שישמש כתובת עיקרית לכל נושאי הבטיחות (כדי שענייני האחריות לא יפוצלו למס' אנשים).

הערה:

- **בעבודות בניה** - קבלני עבודות עפר, קבלני שלד, קבלני חשמל, קבלני אינסטלציה וכו'... נחשבים למס' לקבלנים ראשיים על המזמין להגדיר לכולם קבלן ראשי כדי להוריד את האחריות של מבצע הבנייה (קבלן ראשי).

חלוקת אחריות לבטיחות בעבודה ותחומי אחריות של כל הגורמים המעורבים בביצוע הבנייה.

- 1. אחריות לבטיחות –** תקנות הבטיחות לעבודות בנייה מטילות את רוב נטל האחריות לנעשה בתחום הבטיחות (ובשאר התחומים) באתר, על מנהל העבודה, אף כי דרישות רבות נוספות מוטלות על מבצע הבנייה (הקבלן).
- 2. העברת אחריות כאשר חסר אחד מן הגורמים האחרים:**
מנהל עבודה ← מבצע הבנייה (קבלן ראשי) ← המזמין (בעל הנכס).

- כדי לצמצם את האחריות למינימום האפשרי מומלץ:
 - א. למנות **קבלן ראשי אחד שיהיה מבצע הבניה**.
 - ב. לוודא שהקבלן **ממש** את מלוא האחריות לכל נושאי הבטיחות (ביטוי בחוזה).
 - ג. לקבוע גבולות ברורים לאתרי העבודה (לכל קבלן ראשי וקבלני משנה).
 - ד. למנות מנהל עבודה ראשי.

3. אחריות שילוחית – במקרה של אירוע חריג (תאונת עבודה)
 באתר העבודה, בדרך כלל גם לתופס או בעל הנכס (המזמין)
 או הקבלן המבצע או באי כוחם כאחראים לביצוע – אלה אם
 יוכיחו שביצעו את כל הפעולות האפשריות למניעת התאונה
 (בדרך כלל לשיקולו של בית המשפט) – חובת ההוכחה
 מוטלת על בעל האחריות השילוחית.

חוק ארגון הפיקוח על העבודה (תיקון מס' 11 - הוראת שעה), התשע"ט-2018*

**כיום מנהל העבודה באתר הבנייה נאלץ להתמודד עם נושא
הבטיחות באתר הבנייה יחד עם יתר משימותיו השוטפות, שכוללות בין
היתר ניהול כלל גורמי העבודה באתר, קביעת לוחות זמנים לביצוע וסיום
הפרויקט במהירות האפשרית ובמסגרת התקציב. בפועל, באתרים הגדולים
ובקטנים, סדר העדיפויות שונה ולרוב נושא הבטיחות נדחק לשוליים. כמו
כן, אין ביכולתו של מנהל העבודה לבדו להבטיח אמצעי בטיחות
נאותים, אפילו אם ירצה בכך.**

עוזר בטיחות

כיום מנהל העבודה באתר הבנייה נאלץ להתמודד עם נושא הבטיחות באתר הבנייה יחד עם יתר משימותיו השוטפות, שכוללות בין היתר ניהול כלל גורמי העבודה באתר, קביעת לוחות זמנים לביצוע וסיום הפרויקט במהירות האפשרית ובמסגרת התקציב. בפועל, באתרים הגדולים ובקטנים, סדר העדיפויות שונה ולרוב נושא הבטיחות נדחק לשוליים. כמו כן, אין ביכולתו של מנהל העבודה לבדו להבטיח אמצעי בטיחות נאותים, אפילו אם ירצה בכך.

חוק ארגון הפיקוח על העבודה (תיקון מס' 11 - הוראת שעה), התשע"ט-2018*

הוספת פרק שני 1 – הוראת שעה

• הגדרות:

"אתר בנייה" - כל אחד מאלה:

(1) אתר שמתבצעות בו עבודות בנייה, ובלבד שמדובר
בבנייה של מבנה שגובהו מעל 7 מטרים ושטחו מעל
1000 מטרים רבועים;

(2) אתר שמתבצעות בו עבודות הנדסית ומפקח
עבודה אזורי קבע כי הוא אתר בנייה לעניין פרק זה;

מינוי עוזר בטיחות, תפקידיו וסמכויותיו

25ב. (א) ימנה מבצע הבנייה עוזר בטיחות שיסייע למנהל העבודה באתר הבנייה, ויבצע לשם כך תפקידים אלה:

(1) בדיקה באתר הבנייה של התקיימות הוראות הבטיחות, לפי רשימת תיוג;

(2) דיווח למנהל העבודה בעל פה ובכתב על הפרה של הוראות הבטיחות באתר הבנייה, סמוך ככל האפשר למועד גילוייה של הפרה;

(3) הודעה לעובד באתר הבנייה כי הוא מפר הוראת בטיחות או מופרת לגביו הוראת בטיחות, סמוך ככל האפשר למועד גילוייה של הפרה.

(4) סיוע למנהל העבודה במעקב אחר תיקון הפרה של הוראת בטיחות שהחובה לקיימה מוטלת על מנהל העבודה.

(ב) עוזר בטיחות רשאי לדווח למנהל העבודה על הפרות של חיקוקים אחרים בענייני בטיחות נוסף על הוראות הבטיחות.

(ג) מינויו של עוזר בטיחות יירשם באופן מיידי בפנקס המפעל, וכל עוד לא נרשם – המינוי לא ייכנס לתוקף; לעניין עוזר בטיחות שמונה לפי סעיף 25ג(א)(1), יכלול רישום המינוי כאמור גם את תיעוד ההדרכה שקיבל ממבצע הבנייה, כאמור באותו סעיף.

25ג. (א) לעוזר בטיחות ימונה אחד מאלה:

(1) מי שמתקיים בו אחד מאלה, ובלבד שקיבל ממבצע הבנייה הדרכה בדבר תפקידיו של עוזר בטיחות וסמכויותיו, כאמור בסעיף 25ב:

(א) הוא מהנדס רשום בענף הנדסה אזרחית או הנדסאי רשום בענף הנדסה אזרחית;

(ב) הוא בעל הכישורים להתמנות למנהל עבודה לפי תקנה 3(א)(1) או (2) לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה), התשמ"ח-1988, ובלבד שלא נמסרה למפקח עבודה אזורי הודעה על מינויו למנהל עבודה באותו אתר בנייה;

(ג) הוא בעל כשירות לפי תקנה 3 לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), התשנ"ו-1996, ובלבד שלא נמסרה למפקח עבודה אזורי בקשה לאשר את מינויו לממונה על הבטיחות באותו אתר בנייה;

(א) הוא בגיר;

(ב) בידו תעודה המעידה על כך שסיים בהצלחה הכשרה ייעודית לעוזרי בטיחות בנושא בדיקת התקיימותן של הוראות הבטיחות באתר הבנייה בהתאם לרשימת התיוג, לפי תוכנית שקבע מפקח עבודה ראשי; ההכשרה תבוצע על ידי משרד העבודה או על ידי מוסד לימודים שמפקח עבודה ראשי הכיר בו לביצוע תוכנית ההכשרה, לאחר שהמוסד הוכיח, להנחת דעתו של מפקח עבודה ראשי, את יכולתו לבצע את ההכשרה ברמה נאותה; ההכשרה תהיה בהיקף שבין 100 ל-150 שעות כפי שיורה מפקח עבודה ראשי, ולעניין בעל ניסיון מוכח של שנתיים לפחות בביצוע עבודות בנייה או עבודות בנייה הנדסית – בהיקף שבין 45 ל-100 שעות.

(ב) מבצע הבנייה יתעד את ההדרכה שניתנה למי מהמנויים בסעיף קטן (א)(1), יחתימו על תיעוד כאמור וישמור את התיעוד בפנקס המפעל.

(ג) שר העבודה, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את היקפי השעות האמורים בסעיף קטן (א)(2)(ב).

(ד) בסעיף זה – "הנדסאי רשום בענף הנדסה אזרחית" – הנדסאי רשום כהגדרתו בחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012, בענף הנדסה אזרחית; "מהנדס רשום בענף הנדסה אזרחית" – מהנדס רשום כמשמעותו בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958, בענף הנדסה אזרחית.

העסקת עוזר בטיחות באתר בנייה

25ד. (א) מבצע בנייה אחראי לכך שבכל עת שבה מתבצעות עבודות בנייה או עבודות בנייה הנדסית באתר בנייה יהיה נוכח באתר עוזר בטיחות.

(ב) עוזר הבטיחות יועסק באתר הבנייה רק בתפקידים המנויים בסעיף 25ב(א) ו-(ב).

(ג) מבצע בנייה יציג במקום בולט לעין באתר הבנייה שלט שבו יצוין שמו של עוזר הבטיחות שמונה ותפקידו.

דרי.קום בעלי התפקידים בבניה ובניה הנדסית

- מזמין העבודה
- מבצע הבניה
- קבלן ראשי וקבלן משנה
- מנהל עבודה
- מנהל עבודה
- בונה סיגורים מקצועי
- מתכנן
- עוזר בטיחות

בעלי התפקידים במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות

- מחזיק מעבדה
- מנהל מעבדה
- ממונה קרינה (לרבות קרינת לייזר)
- אחראי רעלים
- עובד מעבדה

• "מחזיק" - בהתאם לתקנות הבטיחות

בעבודה (בטיחות וגיהות תעסוקתית בעבודה עם גורמים מסוכנים במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות), תשס"א-2001 (סעיף 1)

"מחזיק במעבדה" - כל אחד מאלה:

(כלומר יכול להיות יותר מאחד)

- המעביד.
- תופש או בעל מפעל.
- בעל מקום העבודה.
- המנהל בפועל את מקום העבודה.
- המנהל בפועל של תאגיד, אם המפעל מצוי בבעלות תאגיד.

חובותיו העיקריות של המחזיק במקום העבודה:

- הקפדה על קיומה של סביבת עבודה בטוחה ובטיחותית עבור העובד.
- עמידה בתקנות תכנית לניהול בטיחות.
- מינוי ממונה בטיחות ובעלי תפקידים אחרים בתחום הבטיחות.
- ביצוע בדיקות סביבתיות תקופתיות.
- קיום בדיקות רפואיות תקופתיות לעובדים.
- הודעה על תאונות עבודה ומחלות מקצוע
- אספקת ציוד מגן המתאים לסוג ולעמדת העבודה בה מוצב העובד
- הדרכת העובדים ביחס לטיב עבודתם, לסיכונים בעבודתם, ולדרכים והאמצעים לביצוע עבודתם בצורה בטוחה

חובות מנהל מעבדה

- בהתאם לתקנה המנהל יכין תכנית עבודה אחת לשנה, יתקין אמצעי בטיחות וגהות תעסוקתיים בהתאם לסוג הסיכונים במעבדה.

תכנית העבודה תכלול בין היתר את הנקודות הבאות:

- הערכת סיכונים לתהליכים המבוצעים במעבדה.
- פירוט אמצעי הבטיחות המתאימים לגורמי הסיכון במעבדה.
- נוהלי עבודה הכוללים הוראות בטיחות ובריאות ואכיפתם.
- תכנית הדרכה שנתית.
- ביצוע ניטור סביבתי תעסוקתי ובדיקות רפואיות (אם נדרש).
- יש להביא את התכנית השנתית לידיעת ועדת הבטיחות, המעביד, העובדים ומפקח עבודה אזורי (במנהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית).

חובות עובד המעבדה

העובדים הנם שותפים מלאים למאמצי ההנהלה לקיים את הבטיחות בארגון ולקדם אותה. כל עובד מחויב לבטיחותו האישית ולבטיחותם של אנשים אחרים.

- **האחריות להקפדה על עבודה בטוחה במעבדה חלה על כל עובד במעבדה, במסגרת פעילותו השוטפת בתחום שעליו הוא מופקד.**
- **העובד חייב לקיים את הוראות הבטיחות והבריאות, המפורטות בנוהלי המעבדה ובתקנות, וכן לדווח למנהלו על גורמי סיכון ומפגעים.**

תופס על פי חוק או בעלים של המעבדה
אחריות לכלל נושאי הביטוח והבריאות בארגון

ממונה על הביטוח

- הכנת תכנית ביטוח
- ייעוץ מקצועי והזכרות

ועדת ביטוח

קביעת יעדים שנתיים בתחום הביטוח, פיקוח על ביצוע תכנית ניהול ביטוח שנתי, חקירת תאונות ואירועים

מנהלי מעבדות

אחריות לכלל נושאי הביטוח במעבדות

גורמי חוץ

מרפאה תעסוקתית

- ביצוע בדיקות רפואיות לעובד
- מתן חיסונים

מפקח עבודה

(משרד התמ"ת)

- פיקוח על יישום חוקים ותקנות

מדריך המוסד

לביטוח ולגהות

- מתן הדרכה, מידע ומסמכים

תחזוקה

- תיקון מפגעים
- ביצוע שיפורים
- תחזוקת מערכות

נאמני ביטוח

- בדיקת נושאי הביטוח בשטח
- התראה וביצוע שיפורים
- הדרכת עובדים

אחראי רעלים

- תיאום וחתימה על הזמנת חומ"ס
- קיום גיליון ביטוח עבור כל חומר
- קבלת חומ"ס ואחסון מתאים
- איסוף וטיפול בפסולת חומ"ס

מערך חרום

ומגישי עזרה ראשונה

אחראי צוות חרום

- הדרכת צוות חרום ותרגולו
- תחזוקת ציוד חרום

מגישי עזרה ראשונה

טיפול ראשוני בפצוע

צוות חרום

- תגובה מיידית לאירוע חרום על מנת:
- למנוע התפשטות האירוע
- למנוע פגיעה באנשים
- לטפל בנפגעים
- למנוע נזק לרכוש
- לחזור לשגרה בהקדם האפשרי

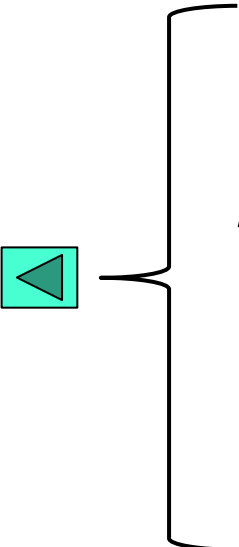
ממונה ביטוח קרינה

- לוודא קיום נוהל ואכיפתו
- לדאוג לכיול מכשירי מדידה
- לוודא ביצוע בדיקות שנתיות של מפקח קרינה - ממ"ג שורק

ממונה ביטוח ביולוגית

- לוודא קיום נהלי עבודה ואכיפתם

ממונה על הבטיחות

- תפקיד
 - דרישה למינוי ממונה בטיחות
 - קבלת אישור כשירות
 - מינוי ממונה בטיחות
-

הגדרת תפקיד ממונה בטיחות

ממונה על בטיחות וגהות בעבודה הוא תפקיד מקצועי המהווה חלק חיוני ומרכזי במערך ניהול תקין של מפעלים וארגונים. הדרישה למינוי ממונה על בטיחות וגהות במקום עבודה מעוגנת:

- בחוק ארגון הפיקוח על העבודה (1954)
- ובתקנות ארגון הפיקוח (ממונים על בטיחות בעבודה) 1996

דרישות חוק אלה וחקיקה נוספת מגדירות את תפקידו, כישוריו ואחריותו המשפטית של הממונה על בטיחות וגהות, ומחייבות את המפעל, המעסיק והממונה בעבודתו.

הצורך בממונה על בטיחות

- הצורך בממונה על בטיחות וגהות בעבודה איננו רק עניין חוקי אלא גם נושא ערכי ואתי. ממוני בטיחות רבים תופסים את עיסוקם כשליחות.
- זה הוא תפקיד המשלב אחריות רבה מוסרית וחוקית לחייהם ובריאותם של העובדים במפעל או בארגון בו עובד הממונה. יש באחריות הממונה גם הבט משפטי מוחשי של עמידה בדרישות החוק והתקנות.

בתקנות ארגון הפיקוח (ממונים על בטיחות בעבודה)

תקנה 25 – חוק ארגון הפיקוח על העבודה, **תשי"ד-1954**

• ממונה בטיחות:

(א) שר העבודה רשאי, בין דרך כלל בתקנות ובין בהודעה מיוחדת בכתב, להורות למעסיק על מינוי אדם מאומן כראוי להיות הממונה על הבטיחות **במפעל** על מנת שעיקר תפקידו יהיה בכך. הוראה כאמור לגבי מפעל גז כמשמעותו בסעיף 8(ח) תינתן לאחר התייעצות עם שר האנרגיה והתשתית.

- (ב) לא יתן שר העבודה הודעה מיוחדת על פי סעיף קטן (א), אלא אם ראה שהיקף המפעל ותהליך העבודה ומידת הסיכון מצדיקים זאת, ולאחר שהתייעץ במועצת המוסד המוקם לפי סעיף 26.
- (ג) שר העבודה רשאי לקבוע, בתקנות, הוראות בדבר מינוי ממונה על בטיחות ופסילתו, בדבר חובותיו כלפי מפקח עבודה וועדת בטיחות ובדבר העונש שיהיה צפוי לו באי-מילוי חובותיו.

תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), תשנ"ו-1996

- **"ממונה על הבטיחות"** – בעל אישור כשירות שנתמנה בידי מעביד לממונה על הבטיחות, הגיהות ובריאות העובדים במפעל, בהתאם לסעיף 25(א) לחוק ולפי תקנות אלה (להלן – ממונה);

חובת קיום אישור כשירות

2. לא יעסוק אדם כממונה על הבטיחות, ולא יועסק ככזה, אלא אם כן בידו אישור כשירות תקף.

מתן אישור כשירות

3. (א) לא יינתן לאדם אישור כשירות, אלא אם כן הוא אחד מאלה:

(1) בעל תואר מוכר כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958, בתחום מדעי הטבע, הטכנולוגיה או ההנדסה ודומיהם, בעל נסיון של שנתיים לפחות בעבודה במקצועו לאחר סיום לימודיו המקצועיים, ועבר בהצלחה קורס ממונים על בטיחות או קורס שווה ערך, שאישר מפקח העבודה הראשי, במוסד לבטיחות וגיהות או במוסד אחר;

(2) טכנאי או הנדסאי שרכש נסיון של 3 שנים לפחות בעבודה במקצועו, לאחר סיום לימודיו המקצועיים, ועבר בהצלחה קורס ממונים על בטיחות או קורס שווה ערך, שאישר מפקח העבודה הראשי, במוסד לבטיחות וגיהות או במוסד אחר;

(3) מי שהוכיח להנחת דעתו של מפקח העבודה הראשי, כי הוא ראוי להיות ממונה על בטיחות, אף שאין מתקיימות בו הוראות פסקה (1) או (2), ובלבד שהינו בעל השכלה שוות ערך להשכלה הנדרשת בהן, עבר בהצלחה קורס ממונים על בטיחות או קורס שווה ערך, שאישר מפקח העבודה הראשי, ונסיונו המקצועי בתחום הבטיחות והגיהות, יהיה שלוש שנים לפחות, או אם נתקיימו בו הוראות תקנה 15.

(ב) בעל אישור כשירות חייב להשתתף מדי שנה, בשמונה ימי השתלמויות לפחות, לקידום הידע בנושאי בטיחות וגיהות בעבודתו, במסגרות שיאשר מפקח העבודה הראשי; וידווח מדי שנה למפקח העבודה הראשי על ההשתלמויות שבהן השתתף בשנה החולפת.

(ג) לא מילא בעל אישור כשירות אחר הוראות תקנת משנה (ב), רשאי מפקח העבודה הראשי לבטל את תעודת הכשירות או להתלותה עד למילוי ההוראות כאמור.

חובת מינוי ממונה על הבטיחות

4. אלה חייבים למנות ממונה על הבטיחות:

- (1) מחזיק במקום עבודה שחלה עליו פקודת הבטיחות בעבודה, כולה או חלקה, ואשר מועסקים בו חמישים עובדים לפחות;
- (2) מחזיק במקום עבודה הנמנה עם הסוגים המפורטים בתוספת השניה ושמועסקים בו חמישים עובדים לפחות;
- (3) מבצע בניה המעסיק, בעצמו או באמצעות קבלני משנה, 100 עובדים לפחות באתרי הבניה בו זמנית;
- (4) מעסיק, המעסיק בחקלאות, 50 עובדים לפחות בו זמנית;
- (5) מחזיק בכל מקום עבודה אחר, שעל סמך הסיכונים בו קבע מפקח אזורי, שיש למנות בו ממונה על הבטיחות, והורה לו, בכתב, לעשות כן.

מינוי ממונה על הבטיחות

5. (א) מעביד ימנה לממונה על הבטיחות במפעל בעל אישור כשירות.

(ב) לא ימנה מעביד אדם לממונה על הבטיחות במפעל הנמנה עם הענפים המפורטים בתוספת השלישית, אלא אם כן רכש נסיון של שנתיים לפחות בענף שעמו נמנה המפעל.

(ג) לפי דרישת מפקח עבודה אזורי יחוייב ממונה על הבטיחות במפעלים כאמור, לעבור בהצלחה, תוך שנה ממועד מינויו, השתלמות ענפית לפי תכנית שאישר מפקח העבודה הראשי.

(ד) שוכנע מפקח עבודה אזורי כי הסיכונים הקיימים במפעל, שטחו או מספר העובדים בו מחייבים מינוי של יותר מממונה על הבטיחות אחד, ודרש, בכתב, מינוי כאמור, חייב המעביד למנות יותר מממונה אחד, כנדרש.

הודעה על המינוי

6. (א) המעביד ימסור למפקח עבודה אזורי בקשה לאשר מינוי ממונה על הבטיחות לפי הטופס שבתוספת הרביעית, כאשר ספח הצהרת המתמנה חתום ביד המועמד, ויצרף את המסמכים הנדרשים לפיה.

(ב) אישר מפקח עבודה אזורי את המינוי, יודיע על כך בכתב למעביד ולממונה על הבטיחות, על ידי החזרת הטופס האמור בתקנת משנה (א), כשהוא חתום בידו במקום המתאים, תוך 45 ימים מיום קבלת הבקשה לאישור המינוי.

7. (א) מפקח עבודה אזורי רשאי להתנגד למינוי פלוני לממונה על הבטיחות במפעל אם לדעתו נתקיים במי שמבקשים למנותו, אחד מאלה:

- (1) לא נתקיימו בו הוראות תקנה 2 או 5(ב);
 - (2) אין הוא מסוגל, מסיבות רפואיות, לפי קביעת רופא תעסוקה, למלא תפקיד כאמור;
 - (3) תפקידים אחרים שהוא ממלא עלולים להפריע לו במילוי תפקידו;
 - (4) ידיעותיו אינן מספיקות בהתחשב בתהליכי העבודה במפעל;
 - (5) הורשע בעבירה שלדעת מפקח עבודה אזורי יש בה כדי למנוע ממנו למלא תפקידו באופן ראוי;
 - (6) מעמדו, תפקידו וכפיפיותיו במערך הארגוני לא יאפשרו לו לבצע תפקידו.
- (ב) מפקח עבודה אזורי יודיע למעביד, בכתב, תוך 45 ימים מיום קבלת הבקשה לאישור המינוי, על התנגדותו למינוי המוצע, ויפרט את הנימוקים להתנגדותו.
- (ג) קיבל מעביד הודעה לפי תקנת משנה (ב), יבטל את המינוי של ממונה על הבטיחות וימנה אדם מתאים אחר במקומו.

פסילת מינוי ממונה על הבטיחות

8. (א) מפקח עבודה אזורי רשאי בהודעה בכתב למעביד, לפסול מינוי ממונה על הבטיחות בכל אחד מאלה:

- (1) אישור הכשירות של הממונה בוטל בידי מפקח העבודה הראשי;
- (2) הממונה לא מילא חובה מהחובות המוטלות עליו לפי תקנות אלה;
- (3) הממונה אינו מסוגל, מסיבות רפואיות, לפי קביעת רופא תעסוקה, להמשיך ולמלא את תפקידו כממונה על בטיחות;
- (4) תפקיד נוסף שהממונה ממלא, עלול לדעת מפקח עבודה אזורי להפריע לו במילוי תפקידו כממונה על הבטיחות;
- (5) ידיעותיו של הממונה אינן מספיקות בהתחשב בתהליכי העבודה במפעל שבו הוא משמש, לרבות תהליך חדש שהנהיגו מאז מינויו;
- (6) הממונה הורשע בעבירה, שלדעת מפקח העבודה האזורי יש בה כדי למנוע מילוי תפקידו באופן ראוי;
- (7) הממונה על הבטיחות לא מילא אחר חובות ההשתלמויות כאמור בתקנות 3(ב) ו-5(ג);

(8) מעמדו, תפקידו וכפיפויותיו במערך הארגוני אינם מאפשרים לו לבצע תפקידו.

9. (א) על התנגדות למינוי או על פסילת מינוי של ממונה על הבטיחות רשאי הוא או המעביד לערור תוך שבעה ימים מיום מסירת ההודעה לפי תקנה 7 או 8, לפני ועדת ערר שמינה מפקח העבודה הראשי.

(ב) בועדת ערר יהיו חמישה חברים, ובהם שניים נציגי שירות הפיקוח על העבודה, אחד שהמליץ עליו הארגון היציג הגדול ביותר של המעסיקים, אחד מהמוסד לבטיחות ולגיהות ואחד שהמליץ עליו הארגון היציג הגדול של העובדים, בהתייעצות עם ארגון הממונים על הבטיחות המייצג את המספר הגדול ביותר של ממונים על הבטיחות. נציג אחד של שירות הפיקוח על העבודה יהיה יושב ראש הועדה.

(ג) לא ישב בועדת ערר מפקח העבודה האזורי שהתנגד למינוי או שפסל את המינוי נושא הערר.

(ד) יושב ראש ועדת הערר יקבע את מועד ישיבתה, מקומה, וסדר יומה.

(ה) ועדת הערר תחליט בערר תוך שבועיים מיום שהוגש הערר.

(ו) החלטות ועדת הערר יתקבלו ברוב דעות הנוכחים בישיבה ובלבד שנכחו בישיבה 3 חברים לפחות ובהם נציג אחד של שירות הפיקוח על העבודה.

(ז) כל עוד לא ניתנה החלטה בערר לפי תקנת משנה (א), תעמוד ההתנגדות למינוי בתוקף; פסילת המינוי תהיה תקפה החל במועד שנקבע בהודעה לפי תקנה 8(ב).

תפקידיו וסמכויותיו של ממונה על הבטיחות

10. (א) מתפקידו של ממונה על הבטיחות **לייעץ** למעביד בכל הנוגע לחוקים, לתקנות ולתקנים בעניני בטיחות, **לסייע לו** ולאנשי צוות הניהול והתכנון בנוגע לבטיחות, גיהות, הנדסת אנוש ובריאות תעסוקתית של העובדים במפעל **ולקדם את התודעה** בנושאים אלה:

(1) לאתר במפעל מפגעי בטיחות וגיהות, ולהודיע עליהם למעביד;

(2) לוודא קיום התקני בטיחות וגיהות נאותים במפעל;

(3) לדרוש הנהגת סדרי בטיחות וגיהות נאותים במפעל, בתהליכי העבודה, במיתקנים, במבנים, בציוד ובחומרים ובכל שינוי בהם ;

(4) לפעול לקיום הוראות תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), תשמ"ד-1984, ולהכנת תכנית להדרכת עובדים ;

(5) לוודא הכנת תכנית בטיחות ועידכונה כנדרש בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית בטיחות), תשמ"ד-1984 ;

(6) לוודא ביצוע הוראות תכנית בטיחות שהוכנה במפעל והכללת דרישות בטיחות וגיהות בהוראות עדכניות לשימוש, הפעלה, תחזוקה, איחסון בטוח של ציוד, של חומרים ושל תהליכי עבודה במפעל ;

(7) לברר סיבותיהן ונסיבותיהן של תאונות עבודה ומחלות מקצוע במגמה להפיק לקחים, לערוך בכתב ממצאים ומסקנות הבירורים ולהציע למעביד צעדים מתאימים למניעת הישנות התאונות; לוודא הדרכת העובדים באשר לנסיבות התאונות ומחלות מקצוע והלקחים שהופקו;

(8) לרכז את כל המידע והתיעוד הקשור לתאונות עבודה ומחלות מקצוע שאירעו במפעל;

(9) להכין הוראות בטיחות וגיהות ותמצית בכתב של מידע על הסיכונים בעבודה, פרסומן ועדכון. להשגיח על ביצוע הוראות בטיחות וגיהות ולדווח למעביד על כל מקרה של הפרתן;

(10) לוודא סימון חומרים, ציוד ותהליכי עבודה מסוכנים והתקנת שילוט הדרכה לשימוש בציוד מגן אישי;

(11) לוודא ביצוע ביקורת ומעקב על המצב התקין של התקני בטיחות וגיהות, ציוד מגן אישי, של כלי עבודה ושל ציוד החייב בדיקות תקופתיות על פי דין, על פי הוראות היצרן ולפי כללי מקצוע מקובלים ;

(12) לוודא קיום שגרת בדיקות רפואיות לעובדים במפעל החשופים לגורמים שלגביהם קיימת דרישה לעריכת בדיקות אלה ;

(13) לוודא ביצוע בדיקות סביבתיות תעסוקתיות על ידי מעבדות מוסמכות, כאשר קיימת דרישת בדיקה כאמור בחוק או בתקנות ; לתעד את ממצאיהן של בדיקות כאמור ולהביא לידיעת המעביד והעובדים את השלכותיהן והאמצעים שיש לנקוט ;

(14) לקבוע הסדרים שיבטיחו תנאי בטיחות וגיהות נאותים, בהעסקתם של קבלני חוץ ;

(15) לשתף פעולה עם ועדת הבטיחות המפעלית, ולמסור לה את כל המידע הנדרש לפעילותה השוטפת ;

(16) להורות על הפסקת העבודה כאשר נשקפת סכנה מיידית לחייו או בריאותו של עובד, ולדווח על כך מיד למעביד או לנציגו במקום העבודה ;

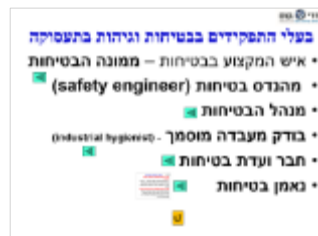
(17) לוודא קיום תכנית ושגרת תרגילים למצבי חירום ;

(18) לדווח למפקח עבודה אזורי, על פי דרישתו, על פעולותיו להעלאת רמת הבטיחות והגיהות ומניעת סיכונים במפעל ;

(19) להילוות אל מפקחי עבודה בביקורי הפיקוח במפעל, אם יידרש לכך.

(ב) הממונה על הבטיחות מוסמך להיכנס לכל מקום במפעל שבו מועסקים עובדים, לבדוק את סידורי הבטיחות והגיהות, ולנקוט בכל הפעולות הנדרשות לצורך מילוי תפקידו כאמור בתקנת משנה (א).

חובות המעביד

11. מעביד שמינה ממונה על הבטיחות במפעל –

(1) יביא לידיעת העובדים את דבר מינויו ותפקידיו של הממונה על הבטיחות;

(2) יקבע את מקומו ומעמדו של הממונה על הבטיחות בארגון המפעל, יספק לו את כל האמצעים הדרושים לביצוע תפקידיו, יאפשר לו לבצעם ויוודא כי הוא ממלא תפקידיו כמפורט בתקנה 10 ;

(3) יאפשר לו גישה לכל מקום במפעל ומחוץ למפעל שבו מועסקים עובדי המפעל;

(4) יאפשר השתתפותו בפעולות בטיחות והשתלמויות כנדרש בתקנה 3(ב), לקידום הידע והנסיון שלו בביטחון, גיהות ובריאות העובדים.

תוספת שניה- תקנה 4 (2)

- בתי חולים, מוסדות רפואיים
- מוסדות להשכלה גבוהה, מכללות
- מוסדות מחקר
- בתי מלון
- בתי מסחר
- נמלי תעופה, חברות תעופה
- רשויות מקומיות
- תאגידים להתיישבות שיתופית

תוספת שלישית

(תקנה 5(ב))

כימיה, פרמצבטיקה, פטרוכימיה
חשמל, אלקטרוניקה, מיקרואלקטרוניקה
עבודות בניה
חומרי נפץ, מחצבות ומכרות
חקלאות

מנהל הבטיחות

• **(מנהל מחלקת הבטיחות):** האדם

העומד בראש מערך הבטיחות והבריאות בתעסוקה בארגון, אשר יש לו אחריות - על לתכנון, יישום, בקרה, הערכה ושיפור של מערך הבטיחות והבריאות בארגון. בארגונים גדולים מקובל (ורצוי) כי מנהל הבטיחות יהיה אחד מחברי ההנהלה הבכירה.

בודק מעבדה מוסמך

אדם בעל רקע בהנדסה, פיזיקה, כימיה וביולוגיה
המתמחה בזיהוי, מדידה וניטור של חשיפות עובדים
לגורמי סיכון פיזיקליים, כימיים, ביולוגיים וארגונומיים
במקום העבודה.

הגיהותן מספק פתרונות לצמצום החשיפה או נזקיה.
הגיהותן אמור לדעת אילו גורמי סיכון עלולים להיות
בסביבת עבודה נתונה, להיות מסוגל לזהות את גורמי
הסיכון בשטח, להעריך את רמת הסיכון הנשקף
לבריאות העובדים כתוצאה מהחשיפה לגורמי סיכון
בסביבת העבודה, ולהמליץ על נקיטה באמצעים שונים
כדי למזער את הסיכונים לבריאות העובדים עד לרמה
קבילה.

דוגמאות:

— נוהל לביצוע סקר מקדים

— נוהל לדיווח סקר מקדים

— דוגמא לסקר מקדים

• ניטור סביבתי תעסוקתי:

— נוהל תכנון ניטור רעש

— נוהל תכנון ניטור כימי

— נוהל ביצוע ניטור סביבתי תעסוקתי

— נוהל דיווח ניטורים סביבתיים תעסוקתיים

— דוגמא לניטור

ועדת בטיחות

בכל **מפעל** המעסיק לפחות 25 עובדים יש להקים ועדת בטיחות המורכבת מנציגי העובדים ונציגי

המעביד באורח שווה.

כל חברי הוועדה נדרשים להיות גם נאמני בטיחות. החוק מחייב את המעביד להקל על ועדת הבטיחות במילוי תפקידה, ואסור לו לפטר או לפגוע בתנאי עבודתו ומעמדו של חבר ועדה בשל פעולותיו כחבר ועדה. נציגי העובדים ימונו על ידי ועד העובדים או שייבחרו על-ידי העובדים באסיפה מיוחדת שתכנס לצורך זה.

הקמת ועדות בטיחות

10. (א) מפעל שמעסיקים בו 25 עובדים לפחות תהיה בו ועדת בטיחות המורכבת מנציגי העובדים ומנציגי

המעסיק שווה בשווה;

מפעל שמספר העובדים בו פחות מ-25, רשאים

העובדים והמעסיק להקים ועדת בטיחות לפי הסכם;

ואולם רשאי שר העבודה והרווחה, באישור ועדת

העבודה והרווחה של הכנסת, לקבוע בתקנות הוראות

בדבר החובה להקים ועדת בטיחות אף במפעל שמספר

העובדים בו פחות מ-25, ובלבד שמספר חברי ועדת

הבטיחות במפעל כאמור, לא יעלה על ארבעה; תקנות

כאמור יכול שיהיו לפי סוגי מפעלים, ענפי עבודה,

מקצועות או אזורים.

(ב) **לא קבעו** שני הצדדים או אחד מהם **את נציגיהם** לועדת הבטיחות או את מקצתם, **רשאי מפקח עבודה** **אזורי** לדרוש בכתב מהצד הנוגע בדבר לקבוע את הנציגים תוך המועד שקבע לכך, ומשעשה כן, ישלח העתק מדרישתו לארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה או לארגון מעבידים שלדעת השר הוא נוגע בדבר, הכל לפי הענין; **לא קויימה הדרישה, רשאי המפקח** למנות חברים בועדת הבטיחות לפי ראות עיניו, הן מבין עובדי המפעל והן שלא מבין עובדי המפעל, אשר יכהנו עד שייקבעו הנציגים במקומם; שר העבודה והרווחה רשאי לקבוע בתקנות שיעורי שכר בטלה והוצאות שישלם המעסיק למי שאינו עובד המפעל ומונה כאמור כחבר בועדת הבטיחות.

(ב) **נציגי המעסיק** בוועדת בטיחות יתמנו על ידי המעסיק, וככל האפשר יהיו ביניהם מנהלי עבודה ואחראים מטעם המעסיק לענייני הבטיחות.

רצוי שיהיו ביניהם גם מנהלים בכירים ומנהל המפעל עצמו, שיכולים לקבל החלטות, בנוגע לרמת הבטיחות במפעל.

כל נציגי הועדה יבחרו לתקופה של **שלוש שנים**, ולאחר מכן ניתן לבחור ולמנות אותם שוב.

ומה אם לא נבחרו נציגים משני הצדדים?

במקרה כזה, מפקח העבודה האזורי רשאי לדרוש מכל צד שימנה נציגים.

ואם דרישתו לא נענית,

הוא רשאי למנות נציגים בעצמו, שיכהנו עד לבחירת

נציגים קבועים

עם בחירת נציגי הוועדה הקבועים:

נציגי העובדים יוכשרו כנאמני בטיחות ::

נציגי הנהלה יוכשרו בהתאם ::

להוראות מפקח עבודה ראשי

בישיבה הראשונה יבחר **יושב ראש לוועדה**.
ואם אין רוב, **יבחרו שני יושבי ראש**.
אחד מצד עובדי המפעל, והשני מצד המעסיק.
ושניהם יחד ינהלו את הוועדה לפי תוכנית, שתקבע
הוועדה.

בישיבת הוועדה הראשונה, **יבחר גם מזכיר הוועדה.**

מה תפקידו?

לדווח למפקח האזורי על הקמת הוועדה, ועל כל שינוי בהרכבה.

בנוסף, באחריותו להעביר את פרוטוקול הישיבה, או את תמציתה למעסיק ולמפקח העבודה האזורי. ישיבות הוועדה יתקיימו 8 פעמים בשנה לפחות. ועדת הבטיחות תמליץ למעסיק, על דרכים לשיפור הבטיחות במפעל, ותייעץ בקביעת כללי בטיחות.

לא התכנסה ועדת הבטיחות - יכנסה הממונה על הבטיחות והוא יקבע את המועד ואת סדר היום של הוועדה.

חובותיה וסמכויותיה של ועדת הבטיחות הן:

- לברר סיבות ונסיבות של תאונות עבודה במפעל ולהמליץ על אמצעים למניעתן.**
- להמליץ על שיפורים בבטיחות ולייעץ בקביעת כללי בטיחות.**
- לקבל דין וחשבון מנאמני הבטיחות לבקר ולתאם את פעולותיהם.**
- להילוות למפקח עבודה בעת סיורו במפעל.**

במקרה של הפרת כללי בטיחות על ידי עובד
במפעל, בסמכות הוועדה לנקוט באמצעים
משמעתיים נגדו 'בין היתר:

- להמליץ לנכות משכרו סכום של עד שבוע
עבודה.

- להשעות אותו מעבודתו לפרק זמן של עד
שבועיים.

- להעביר את העובד לתפקיד אחר.

- ואף לפטר אותו.

חשוב שהמעסיק יאפשר לוועדה לבצע את
תפקידה ואסור לו לפגוע בתנאי העבודה של
החברים בוועדה, בגלל פעילותם בה.
במקרה של חילוקי דעות, אפשר
לפנות למפקח העבודה האזורי.

דרי.קום

בעלי התפקידים בבטיחות וגיהות בתעסוקה

- איש המקצוע בבטיחות – ממונה הבטיחות
- מהנדס בטיחות (safety engineer)
- מנהל הבטיחות
- בודק מעבדה מוסמך - (industrial hygienist)
- חבר ועדת בטיחות
- נאמן בטיחות

ממשק

מעסיקה

מחויבות נאמן הבטיחות לממשק

- מסירת מידע על סיכונים בטיחותיים
- מסירת מידע על מפגעי בטיחות
- מסירת מידע על מפרי בטיחות
- מתן הצעות על דרכי שיפור רמת בטיחות
- הסקת מסקנות על סיבות ונסיבות אירועים בטיחותיים

מחויבות הממשק לנאמן הבטיחות

- אישור גישה לכל עמדות העבודה
- אישור גישה למסמכים בתחום הבטיחות
- עדכון על ביצוע הצעות לשיפור הבטיחות
- עדכון על יישום מסקנות בגין בדיקת סיבות ונסיבות אירועים בטיחותיים

ממשק

ועדת בטיחות
(אם קיימת)

מחויבות נאמן הבטיחות לממשק

- מסירת מידע על סיכונים בטיחותיים
- מסירת מידע על מפגעי בטיחות
- מסירת מידע על מפרי בטיחות
- מתן הצעות על דרכי שיפור רמת בטיחות
- שליחת דוח פעולות בתקופת דיווח

מחויבות הממשק לנאמן הבטיחות

- הכנת תכנית עבודה של נאמני בטיחות
- עדכון מסקנות על סיבות ונסיבות אירועים בטיחותיים
- מסירת תמצית הפרוטוקול משיבת ועדת בטיחות

ממשק

ממונה בטיחות
(אם קיים)

מחויבות נאמן הבטיחות לממשק

- מסירת מידע על סיכונים בטיחותיים
- מסירת מידע על מפגעי בטיחות
- מסירת מידע על מפרי בטיחות
- מתן הצעות על דרכי שיפור רמת בטיחות
- השתתפות בהכנת תכנית ניהול הבטיחות
- השתתפות בבדיקת סיבות ונסיבות אירועים בטיחותיים

מחויבות הממשק לנאמן הבטיחות

- זימון להכנת תכנית ניהול בטיחות
- זימון לבירור סיבות ונסיבות אירועים בטיחותיים
- עדכון על חידושים בעולם הבטיחות

ממשק

מפקח.ת עבודה

מחויבות נאמן הבטיחות לממשק

- מסירת מידע על סיכונים בטיחותיים
- מסירת מידע על מפגעי בטיחות
- מסירת מידע על מפרי בטיחות
- מתן הצעות על דרכי שיפור רמת בטיחות
- השתתפות בביקורים של מפקח עבודה
- מסירת מידע על אי-ביצוע המלצותיו ע"י מעסיק

מחויבות הממשק לנאמן הבטיחות

- זימון להשתתפות בביקור במפעל
- מתן העתק מדוח ביקור במפעל
- עדכון על חידושים בעולם הבטיחות
- עדכון בדבר פנייתו של נאמן הבטיחות

ממשק

עובדי ועובדות המפעל

מחויבות נאמן הבטיחות לממשק

- וידוא עבודה בטוחה
- העברת הדרכות בתחום הבטיחות

מחויבות הממשק לנאמן הבטיחות

- מסירת מידע על סיכונים בטיחותיים
- מסירת מידע על מפגעי בטיחות
- מסירת מידע על מפרי בטיחות

ועדת בטיחות

דוגמא לניהול ועדת בטיחות

חודש רלוונטי 2024

מהלך וצדת הבטיחות

**טרם התכנסות הוועדה לדיון:
ביצוע סיור של חברי ועדת בטיחות במחלקה רלוונטית**

הצגת סיכום ועדה קודמת ומעבר
על סטטוס ביצוע מטלות → **סיכום ועדת בטיחות לחודש קודם**

(לרבות אירועים שניתן להפיק
לקחים ממקומות אחרים). → **אירועים חריגים במפעל**

היום לפני

נושאים בבטיחות

מעקב רישיונות, הסמכות והדרכות

מעקב ציוד שנדרש בודק מוסמך

סיכום ומטלות יו"ר הוועדה

נאמן בטיחות וגיהות

נאמני בטיחות במפעל שקיימת בו ועדת בטיחות

19. מפעל שקיימת בו ועדת בטיחות, יהיו נציגי העובדים בועדה, וכן עובדים אחרים שמינתה הועדה, הנאמנים לעניני בטיחות וגיהות באותו מפעל.

נאמני בטיחות במפעל שאין בו ועדת בטיחות

20. (א) מפעל שאין בו ועדת בטיחות רשאים העובדים לבחור מביניהם או למנות נאמנים לעניני בטיחות וגיהות במספר שיאושר על ידי מפקח עבודה אזורי.

הודעה על נאמן בטיחות ותחילת כהונתו

21. מי שנבחר או נתמנה נאמן בטיחות וקיבל על עצמו את התפקיד יודיע על כך בכתב למעסיקו, ואם יש ועד עובדים במקום, יאשר הועד את ההודעה; העתק ההודעה יישלח על ידי המעסיק בדואר רשום למפקח עבודה אזורי ותחילת כהונתו של הנאמן תהיה מתאריך מתן ההודעה למעסיק.

נאמן בטיחות וגיהות

**נאמן בטיחות וגיהות הינו עובד, שחובתו
וסמכותו הן :**

**(א) לעמוד על תנאי הבטיחות והגיהות ולפעול למען
שיפורם.**

**(ב) להדריך את העובדים ולייעץ להם בכל הנוגע
לשיפור הבטיחות והגיהות.**

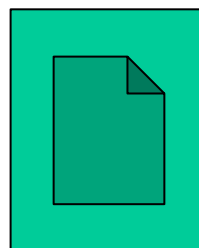
**(ג) להודיע בכתב למעסיק או לבא כוחו על ליקויים
בשטח הבטיחות והגיהות, העתק מכתב ההודעה
יימסר ביד או בדואר רשום למפקח עבודה אזורי**

נאמן בטיחות וגיהות

(ד) לעיין בכל פנקס, תעודה, דוח או כל מסמך
אחר הקשורים לבטיחות, שחובה לנהלם או
להגישם על-פי חוקי העבודה והבטיחות בעבודה;
(ה) להילוות למפקח עבודה בביקוריו במפעל.

נוהל הכשרת
נאמני בטיחות

דרי קום

בעלי התפקידים בבטיחות וגיהות בתעסוקה

- איש המקצוע בבטיחות – ממונה הבטיחות
- מהנדס בטיחות (safety engineer)
- מנהל הבטיחות
- בודק מעבדה מוסמך - (industrial hygienist)
- חבר ועדת בטיחות
- נאמן בטיחות

דרי קום

מטרתנו העיקרית כנאמני ונאמנות בטיחות היא להוביל שיפור של הבטיחות והגהות התעסוקתית במפעל.
נעשה זאת באמצעות זיהוי סיכונים בטיחותיים ומפגעים והתרעה על כך למעסיק או למעסיקה.

ניהול בטיחות

- ניהול בטיחות במפעלים ובתי מלאכה
- ניהול בטיחות בבניה ובניה הנדסית
- ניהול בטיחות במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות.
- ניהול בטיחות באירועים המוניים

נייהול בטיחות באתר

בניה

ממשקי עבודה עם קבלנים

בטיחות בבניה - נקודות עיקריות

- מטרת התכנית
- שלבי התכנית
- כ"א בתחום הבטיחות

המתודולוגיה להקמת מערך בטיחות וגהות לפרויקט:

מטרת התוכנית:

הכנת תכנית פרואקטיבית הכוללת עקרונות מנחים בתחום
הבטיחות והגהות בפרויקט למניעת תאונות עבודה ומחלות
מקצוע.

שלבי התכנית

➤ שלב א' – מכרז, חוזה ועמידת הקבלן

בדרישות החוזה.

➤ שלב ב' – קליטת הקבלן באתר עבודה ובדיקת

ארגון מערך הבטיחות וגהות.

➤ שלב ג' – פיקוח עליון באופן שוטף לאבטחת

בטיחות הביצוע (יישום תכנית

הבטיחות).

➤ שלב ד' – בטיחות פרואקטיבית (יוזמת)

לשיפור מתמיד.

שלב א' – מכרז, חוזה ועמידת הקבלן בדרישות החוזה

1. לימוד מצב קיים – תכניות, מפרטים, אזורי העבודה, שיטות עבודה, ציוד ועוד...
2. הכנת פרק הבטיחות ביציאה למכרז מול הקבלן - כל דרישות הבטיחות מהקבלן לצורך הכנת מערך בטיחות אפקטיבי של הקבלן.
3. בדיקת האחריות המשפטית של מזמין העבודה כתוצאה מריבוי קבלנים והגדרת קבלן ראשי (מבצע הבניה).
4. הכנת פרק הבטיחות בחוזה של הקבלן.

- בחינת רמת הבטיחות של הקבלן בהתאם למשתקף ממסמכי המכרז (כ"א, תכנית הבטיחות, שיטת הפעלה)
- בדיקת עמידת הקבלן בדרישות החוזה לפני תחילת העבודה.
- מתן אישור בתחום הבטיחות לפני צו תחילת עבודה.

שלב ב' – קליטת הקבלן באתר עבודה ובדיקת

ארגון מערך הבטיחות וגהות.

1. בדיקת מערך הבטיחות (תפקידי מפתח בתחום הבטיחות, מינוי קבלן ראשי (מבצע הבניה), מנהל עבודה ובעלי כתבי מינוי נדרשים.

2. בדיקת קיום תכנית התארגנות באתר

3. בדיקת קיום תכנית לניהול בטיחות עפ"י דרישת החוק
הכוללת את הסעיפים:

- א- בדיקת מדיניות ויעדי בטיחות וגהות.
- ב- בדיקת תכנית ניהולי סיכונים לתהליכים מרכזיים (בהתאם לסיכונים הרלוונטיים בפרויקט).
- ג- בדיקת ביצוע סקר מפגעים ופערים ותכנית טיפול.
- ד- בדיקת תכנית הדרכות בהתאם למקצועות, תפקידים וסיכונים רלוונטיים (כולל קליטת עובד חדש באתר).

ה. בדיקת הסמכות לבעלי תפקידים ומקצועות שנדרש בחוק.

ו. בדיקת מעקב אישורי כשרות (אישור תעסוקתי)
לכלל העובדים על פי תקנות הבטיחות בעבודה.

ז. בדיקת מעקב אחר הציוד הדורש בדיקה של
מהנדס בודק על פי תקנות הבטיחות בעבודה.

ח. בדיקת נהלי עבודה רלוונטיים ונהלי בטיחות לחירום.

7. ביצוע סיקורי בטיחות בהתאם לדרישת המזמין
באתר והנפקת דו"ח לטיפול במפגעים/ליקויים ופערים

8. בדיקת יישום תקציב בטיחות בהתאם לתוכנית
לניהול הבטיחות.

9. קיום הדרכות בטיחות לקבלני המשנה והנפקת אישור תדריך
בטיחות.

10. בדיקת ארגון האתר בהתאם לדרישת החוק.

11. ניהול פינקס כללי

12. חשמל:

➤ קיום חוקי בטיחות בחשמל באתר

➤ בדיקת אישור בודק לתשתיות החשמל זמניות/קבועות

13. מערכת הבטיחות בדרכים:

➤ בדיקת מעקב כלי צמ"ה ורכבים באתר (ביטוח וטסט).

➤ בדיקת מעקב רישיונות מפעילים ונהגים.

➤ בדיקת טיפול בהנדסת תנועה באתר כולל תמרור ושילוט זמני.

➤ הנדסת תנועה - בדיקת קיום תכנית שילוט ותמרור.

14. קיום נהלים רלוונטיים והוראות יצרן.

15. לבחון שיטות עבודה.

16. עבודות קודמות ניהול לקחים

17. להמליץ בפני הנהלת הארגון על דרכים / שיטות
למניעת אירועים דומים.

18. הבטחת (עם ה') הבטיחות

19. מנגנונים לאכיפת הבטיחות של הקבלן (חוזה).

20. מינוי איש קשר מטעם המפעל ומטעם קבלן השירות.

21. מיפוי גורמי הסיכון סיכוני לעבודות הקבלן

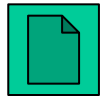

שלב ג' - פיקוח עליון באופן שוטף לאבטחת בטיחות הביצוע (יישום תכנית הבטיחות).

1. ביצוע סיקורי בטיחות באופן שוטף בהתאם לדרישת המזמין לבדיקת יישום והטמעת תכנית לניהול הבטיחות באתר.

דוגמא לסקר מפגעים / פערים

2. הכנת דו"ח מנהלים לסטטוס הבטיחות בפרויקט כולל דו"ח מעקב לטיפול במפגעים/פערים בהתאם לדרישות המזמין.

3. בדיקת מעקב הדרכות עובדים.

4. המצאות מערך חירום הכולל: מגישי עזרה ראשונה, ציוד עזרה ראשונה ורכב פינוי בחירום.

5. המצאות ותקניות של ציוד בטיחות תקין באתר העבודה.

6. גדרות שילוט וסימון בטיחות.

7. בדיקת העובדים לשימוש בציוד מגן אישי.

שלב ד' – בטיחות פרואקטיבית (יוזמת) לשיפור מתמיד.

1. בדיקת "תרבות בטיחות" כחלק אינטגרלי מהניהול הכולל.
2. בדיקת עמידה ביעדי הבטיחות.
3. בדיקת ביצוע וועדות בטיחות.
4. בקרה על הקבלן (אבטחת בטיחות הביצוע)
כאשר על הקבלן לנקוט בכל האמצעים על מנת להבטיח אפס
אירועי נזק לאדם וציוד במהלך ביצוע העבודות.
5. שיפור מתמיד.

אחידות ניהולית

- מבנה ארגוני בתחום הבג"ס - כתבי מינוי
- הסמכות והרשאות בהתאם לכ"א יצרני.
- ועדת בטיחות (תכנים אחודים).
- תוכנית הדרכות בטיחות אחידה.
- רענון הוראות ונהלי החברה.
- סקר מפגעים.
- בדיקות בודק מוסמך (מהנדס ופנים מפעלי).
- ריכוז נושאים נוספים שנדרשים בניהול הבטיחות

הגדלת הבטיחות בעבודה

- מניעת שגיאות בתפעול
- אמצעי-עזר לבצוע מטלות קשות, מסובכות או מסוכנות
- אמצעי-התראה מתאימים לתקלות